

W połowie drogi między Gliwicami a Toszkiem leży wieś Bycina, wzmiankowana już w 1263 r. Od 2. poł. XVII wieku wieś stała się własnością rodziny hrabiów Paczyńskich herbu Topór, piszących się „z Tenczyna”. Kasper Niesiecki tak pisze o tej rodzinie: „Paczyński herbu Topór na Szląsku piszą się z Paczyna i z Tęczyna. Wojciech [Albert] Leopold Paczyński *consilliarus caesareus et in Ducati Opoliensi at Ratiboriensi cancellarius* (radca cesarski i kanclerz księstwa opolsko-raciborskiego) w 1698 któremu konkluzje w tym roku z herbem Topór przypisane widziałem [...] Abraham Waclaw z Wielkiego Paczyna dziedzic na Halbendorfie [Półwsi Opolskiej] i Bierkowicach, katedry wrocławskiej i kolegiaty św. Krzyża kanonik 1664”. Paczyńscy władają Byciną do 1778 r., najpierw Albert Leopold Paczyński w latach 1670-1706, po nim Franciszek Albert do 1750 r., Karolina z domu von Sobeck do 1770 r. i Jan Erdmann do 1778 r.

W 1779 r. Bycinę nabył hrabia Jan von Strachwitz. W latach 1783-85 Bycina jest w rękach rodziny Wernerów, a od 1790 do 1838 r. hrabiego Henryka Leopolda von Seherr-Toss i jego syna Henryka. W 1838 r. dobra bycińskie kupuje książę Hohenlohe-Oehringen ze Sławęcic i w rękach tej rodziny Bycina pozostaje do 1933 r. W tym roku nabyła ją berlińska spółka kolonizacyjna „Bauersiedlung Berlin” i rozparcelowała.

Już od połowy XV wieku we wsi znajdowała się siedziba właścicieli, choć był to zapewne obiekt drewniany, który nie zachował się w późniejszych czasach. Do dnia dzisiejszego w północnej części wsi znajduje się niszczący późnobarokowy pałac, zbudowany w 1700 r. przez Alberta Leopolda hr. Paczyńskiego na miejscu poprzedniego, pochodzącego prawdopodobnie z połowy XVII wieku. Po pożarze w 1767 r. przebudowano oryginalną barokową bryłę, pozbawiając ją m.in. wieży. Pałac zbudowano na planie litery „L”. Ma trzy kondygnacje i łamany mansardowy dach. Od strony dziedzińca znajdują się zamurowane krużganki, a od frontu - zamurowany kamienny portal z kartuszem herbowym, przedstawiającym herb „Topór”. W narożniku południowym na styku obu skrzydeł pałacu mieści się kaplica Św. Trójcy, stanowiąca filię parafii w Paczynie (wewnątrz m.in. późnobarokowa ambona i polichromie stropu z ok. 1730 r.)

Pałac jest mocno zniszczony, a jego wnętrza zostały w okresie międzywojennym zaadaptowane na cele mieszkalne przez towarzystwo osadnictwa wiejskiego z Berlina (dlatego układ pomieszczeń jest nieczytelny).

Otoczenie pałacu stanowią dawne zabudowania folwarczne i resztki parku krajobrazowego, po którym pozostało kilka okazów drzew, m.in. jesion wyniosły, lipa drobnolistna i klon polny. Na rozjeździe dróg stoi figura św. Floriana z 1782 r. (obok świętego przedstawiona jest makieta pierwotnego, barokowego pałacu).

Barokowy pałac w Bycinie, datowany na połowę XVII wieku, przebudowany gruntownie w 1700 r. i po pożarze w 1767 r. – niegdyś zabytek klasy pierwszej - niszczeje i czeka na nowego właściciela. Po przeprowadzeniu wszystkich niezbędnych prac, związanych z jego remontem i adaptacją, mógłby stanowić hotel (bliskość autostrady) lub obiekt rekreacyjno-wypoczynkowy (poblizie akwenów).

Trzykondygnacyjny obiekt posiada 1260 m² powierzchni użytkowej i 16 380 m³ kubatury.

Edward Wieczorek

LITERATURA:

Rainczak K., Studium historyczno-architektoniczne pałacu w Bycinie pow. gliwicki. P.K.Z. Wrocław 1965, mpis

Niesiecki K., Herbarz Polski. Lipsk 1841 (repr. Warszawa 1979), to VII, s.235

Katalog zabytków sztuki w Polsce, tom 6 z.5 Powiat gliwicki, Warszawa 1966, s.5

Kloss E., Rode H., Stepf W., Eberle H., Die Bau- und Kunstdenkmäler des Kreises Tost-Gleiwitz. Wrocław 1943, s.77

**XXXV WARSZTATY PRZEWODNICKIE
ZAMKI I PAŁACE ZIEMI GLIWICKIEJ**

BYCINA